

Benjamin Uhrin

Všeobecné knězstvo v knihe Zjavenia

oponentský posudek disertační práce

Práce má cca 170 stran, je opatřena poznámkovým aparátom, seznamem literatury, anglickým sumářem a rejstříkem autorů. Je psána slovensky.

Autor si stanovil cíl prozkoumat fenomén kněžství ve Zjevení Janově. Motivy, které přímo či nepřímo souvisejí s kněžstvím, tuto biblickou knihu skutečně prostupují a naznačují, že bychom v pozadí mohli najít promyšlenou ucelenou koncepci kněžství. Potud je autorův záměr vskutku přínosný. Navíc se vydává na půdu, která nebyla příliš intenzívně zkoumána.

V úvodních kapitolách 1-3 (cca první třetina práce) autor nejprve referuje o několika studiích, které doposud byly napsány přímo o kněžství ve Zj (E. Schüssler Fiorenza; A. Feuillet; A. J. Bandstra; M. Hasitschka) a monografiích, které se týkají kněžství v celém NZ (zejm. A. Vanhoye). Dále podává stručný přehled o kněžství ve SZ, intertestamentární literatuře a v NZ. Nakonec sumarizuje základní data o knize Zj, době a místě vzniku, autorství apod.

V hlavní části autor (4-7) nejprve analyzuje texty, které mluví o kněžství explicitně (Zj 1,6; 5,10; 20,6) a texty, které vypovídají o koncepci kněžství nepřímo (zejména liturgické pasáže) – kap. 4.

Dále autor zkoumá *postavy*, které jsou nebo by mohly být chápány jako kněží (Jan; syn člověka; andělé; 24 starců, etc.) – kap. 5

Nakonec se pokusil vyhodnotit atributy a úkoly kněží – kap. 6

Hlavní teze: kniha Zj důsledně rozvíjí teologii všeobecného kněžství – nejprve všech křesťanů, posléze všech vykoupených a nakonec tedy úplně všech (kdo zůstanou).

Zcela stírá rozdíly mezi klérem a laiky. V důsledku toho všechno, co křesťané dělají, k čemu jsou povoláni, je vlastně kněžské, odvozené od velekněžství Kristova.

Moje hodnocení a připomínky:

Úvodní kapitoly jsou přiměřeně stručné, přehledové a pouze referující. Prozrazují, že autor bohatě načetl dostupnou literaturu a dobře se v ní orientuje. Je trochu na škodu, že autor více nenaznačí vlastní názory. Práce pak chvílemi (nezaslouženě) působí jako pouhá kompilace; jako referát o monografii, která referuje o dalších

autorech. Zdůrazňuji ovšem, že v těchto úvodních („povinných“) kapitolách mi to nijak zásadně *nevadí*. Vážné otázky bych měl, kdyby kompilaci připomínala i hlavní část, tam však autor projevuje i bystré samostatné myšlení.

V případě odkazů na starověké autory a intertestamentární literaturu by působilo lépe, kdyby si konkrétní odkazy dohledal a potom citoval přímo (nikoli jako odkaz na badatele, kteří ve své monografii uvádějí...). Podobně by bylo obvyklejší neuvádět názvy těchto děl anglicky, nýbrž buď v původním jazyce nebo v zavedeném českém překladu (např. *Knihy Jubilejí, Henoch, IV. Ezdráš, apod.*).

V novozákonním přehledu mne trochu zarazilo, že autor zřejmě řadí Ef (a zřejmě i pastorální epištoly) mezi autentické Pavlovy spisy, aniž by zmínil, že konsensus je jiný. Obdobně pasáže o synoptických působí místy tak, jako by nerozlišoval mezi Ježíšem a teologií (jednotlivých) synoptiků. Ale opět: nepatří to k hlavním pojednávanému tématu, netřeba se tím zdržovat.

V hlavní části považuji za nejcennější a nejpřínosnější kapitoly, které analyzují explicitně kněžské a kulticko liturgické (tedy implicitně kněžské) texty. Naproti tomu za méně přesvědčivou považuji kapitolu, ve které se autor pokusil shrnout jednotlivé rysy a úkoly kněžství podle Zj. Je sice vidět, s jakou láskou a pečlivostí autor právě tuto kapitolu psal, ale obávám se, že se tak trochu dostal do vlastní pasti, kdy teze všeobecného kněžství pro něj znamená, že vlastně všechno, co se od křesťanů očekává, je charakteristicky kněžské. Nedomnívám se, že by například pokání nebo svědectví mělo tak výrazně kněžské rysy, jaké jim zde připisuje. Naproti tomu považuji za velmi přesvědčivou tezi, která se objevuje v práci častěji, že totiž kněžství ve Zj znamená především bezprostřední přístup k Bohu, a odtud pak odvozené poslání jednak bohoslužby přímo na místě, jednak mediace mezi Bohem a lidmi. Také zvláštní spojení kněžství a království i jejich paradoxní charakter jsou v práci dobře vystiženy.

Shrnuji: práce splňuje požadavky, kladené na doktorskou disertaci. Autor dostatečně prokázal znalost odborné diskuse a relevantní sekundární literatury, práci zvládl metodicky i obsahově. Odevzdaná práce je navíc přínosem v málo prozkoumané oblasti a otvírá další možnosti odborné diskuse. **Doporučuji práci k obhajobě.**

doc. Jiří Mrázek, Th.D.
katedra NZ; UK ETF

